

13. Komunikace mezi školou a rodinou. Prostředky vzájemné komunikace.

Školní pedagogika

Doc. PhDr. PaedDr. Kamil JANIŠ, CSc.

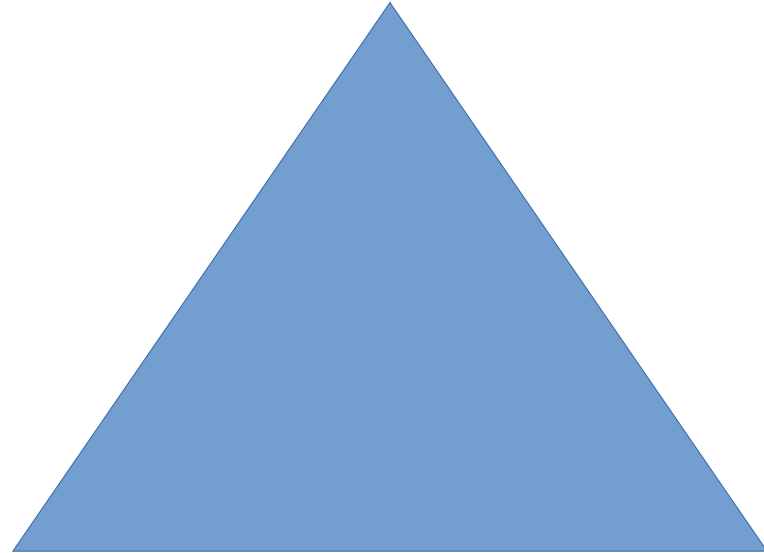
ŠKOLA - RODINA

Rodina a škola - **dvě** nejdůležitější společenské instituce participující na výchově.

Mezi školou a rodinou existuje napětí, pramenící z tradičního pojetí školy, jako uzavřeného systému.

Výchova se jeví jako průnik celé řady intencionálních a funkcionálních výchovných vlivů.

žák (dítě)

**rodina
(rodiče)**

**škola
(učitelé)**

Zásady komunikace

informovat

vysvětlit

pozorovat

participovat

rozhodovat

Základní oblasti spolupráce školy a rodiny

- *Společný předmět – výchova.*
- *Seznamování s chováním a začleněním dítěte do školního kolektivu.*
- *Návrhy výchovných opatření.*
- *Možnosti využití všech poradenských služeb ve škole.*
- *Návrh na spolupráci s dalšími subjekty zajišťujícími specifické výchovné poradenství.*

Očekávání při vzájemné spolupráci

Očekávání rodičů:

- získat rady
- získat oblibu učitelů
- bezproblémové učení

Očekávání (školy) učitelů:

- ochota řešit společné problémy
- zájem o setkávání se s učitelem a plnění jejich požadavků
- péči a kontrolu o domácí úkoly a pomůcky
- zájem o děti a jejich volný čas

Aktuální stav

- rodina ztratila mnohé ze svých dřívějších funkcí
- škola vytváří nový pohled na postoj k dítěti, čímž mění i přístup k rodině.
- rozšiřování (prodlužování) školní docházky, organizování volného času.
 - vliv masmédií a další aktivity úměrně zmenšují časové dotace
 - věnované přímému kontaktu s rodiči.
 - škole zůstává „monopol“ na různá osvědčení a na prověřování
 - a označení „kvality“ činnosti

Vzájemné postavení dílčích subjektů a cílů

Rodina – plní hlavní funkce, včetně výchovné

Škola – zastává místo rodiny funkce socializace

Žák – individuální osobnost s individuálními potřebami

Obě instituce mají vůči dítěti společný cíl - podílet se na co nejharmoničtějším rozvoji jeho osobnosti. (Janiš, 2011)

Nejdůležitější je individuální poznání potřeb dítěte.

Faktory které ovlivňují komunikaci

- povinná školní docházka
- ve škole tráví dítě významnou část vlastního života.
- s délkou povinné školní docházky úměrně roste i vliv sociálního prostředí
- s některými vyučujícími dítě tráví mnohem více času, než se svými rodiči

Problémové okruhy:

KOMUNIKAČNÍ BARIÉRA

- ztráta komunikačních dovedností
- strach na komunikaci připravené učitele
- ztráta sociálních kontaktů

Problémové okruhy:

- Pokles zájmu rodičů o problémy dětí mimo rámec rodiny
- Rodiče delegují na školu část svých pravomocí a některé funkce (především v oblasti vzdělávání)
 - Rodiče chtějí pro své dítě jen to nejlepší a za případnými neúspěchy neprofesionální práci a nekompetentnost školy.
- Dítě (žák) se **nestává** prostředníkem v dialogu školy s rodinou, ale plnohodnotnou součástí vzájemné komunikace.

Možnosti komunikace mezi rodinou a školou:

A) přímý osobní kontakt

B) písemné formy

C) účast příslušníků na pedagogických i nepedagogických aktivitách školy

D) zprostředkované způsoby komunikace

A) přímý osobní kontakt

první návštěva ve škole

orientační setkání

čas příchodu a odchodu ze školy

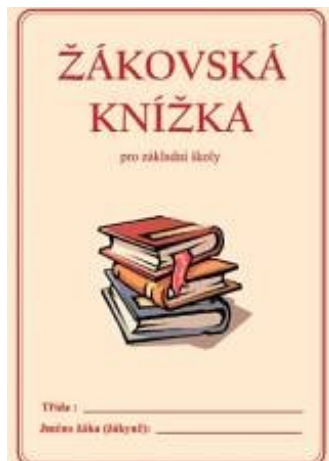
telefonické rozhovory.

porady učitelů s rodiči (např. třídní schůzky).

rodinná setkání (tzn. i za účasti dítěte)

B) písemné formy komunikace

- letáčky, brožury
- příručky (např. školní kurikulum)
 - zpravodaj
- neformální zprávy (např. informace o činnosti vykonané pro školu)
 - individuální záznamníky dítěte
 - informační nástěnka pro rodiče
 - schránky pro návrhy
 - zprávy o dítěti
 - webové stránky
 - žákovská knížka

C) účast příslušníku na pedagogických i nepedagogických aktivitách školy

Rodič jako:

- pozorovatel, neboli návštěvník třídy
- pomocník (např. příprava prostředí pro výuku)
- dobrovolník (např. při školním výletě)
- asistent (předpokládá pravidelnou činnost)
- člen školní rady

D) zprostředkované způsoby komunikace

Vstup dalšího subjektu (instituce, sdružení, soudy apod.)

např. o pedagogicko-psychologická poradna, oddělení sociální péče,
diagnostický ústav, soudní rozhodnutí apod.

Zdroje

- LAŽOVÁ, Ladislava. *Mateřská škola komunikuje s rodiči: výměna informací, řešení problémů*. Vyd. 1. Praha: Portál, 2013. ISBN 978-80-262-0378-0.
- PRŮCHA, Jan. *Moderní pedagogika: [věda o edukačních procesech]*. Vyd. 1. Praha: Portál, 1997. ISBN 80-7178-170-3.
- VALENTA A KOL., Milan. *Katalog podpůrných opatření: Pro žáky s potřebou podpory vzdělávání z důvodu mentálního postižení nebo oslabení kognitivního výkonu*. Univerzita Palackého v Olomouci, 2015. ISBN 978-80-244-4688-2.
- VALIŠOVÁ, Alena, Hana KASÍKOVÁ a Miroslav BUREŠ. *Pedagogika pro učitele*. 2., rozš. a aktualiz. vyd. Praha: Grada, 2011. ISBN 978-80-247-3357-9.